

Modaren industria eta jasangarritasuna

Sekuentzia honetan hauxe egingo duzu:

- Industriak eragindako kutsaduraz eztabaidatu.
- Modari lotutako hiztegia landu.
- Modaren industriaz hausnartu eta hari buruz dituzun iritzia eta usteak partekatu.
- Succubus moda-diseinatzaileari eginiko elkarrizketa irakurri eta bertan dauden hutsuneak bete.
- Skunk Funk moda-konpainiako arduradunei eginiko elkarrizketa baten bideoa ikusi eta egiak eta gezurak identifikatu.

Girotzeko

Modaren industria dela-eta, testu bat irakurri eta bideo bat ikusiko duzu. Ikusi aurretik, erantzun galdera hauek eta komentatu taldean.

Abeltzaintza

Modaren industria

Formula 1 zirkuitua

Turismoa

Haize-errotak eta energia eolikoa

Honako hitz hauek arroparen industriari lotuta daude. Bakarka, aurkitu sinonimoak direnak. Gero, binaka, konparatu erantzunak.

soberakin

zarrasta

oihal

transformatu

produzitu

baso

arropa

oihan

hondakin

ehun

urradura

ekoitzi

jantzi

→ eraldatu

Modaren industria dela-eta, honako hauetatik zein da, zure iritziz, kezagarriena? Komentatu denon artean:

- Langileen esplotazioa moda industrian.
- Arropak ekoiztea oso kutsagarria dela.
- Behar baino arropa gehiago erosten dugula.

- Uste duzu, birziklapenaren eta ekoizpen jasangarriaren bidez, problema horiei aurre egin ahal izango zaiela? Nola? Ezagutzen duzu adibiderik?

Irakurri testua eta bete hutsuneak

2. Irakurri Succubus diseinatzaile gasteiztarrari egindako elkarrizketa eta, ondoren, osatu hutsuneak hitz egokiarekin.

«Moda etikoaren ideia oso zabala da»

Jeans jantziei bigarren bizitza ematen die Succubusek (Gasteiz, 1982), iazko udatik. Argazkilaria eta moda diseinatzailea da, eta, iazko udan, ¡Animo, Valiente! marka sortu zuen, botatako jeans jantziak berrerabiltzeko. Ordutik denetarik sortu du: gonak, soinekoak, txaketak... Puf bat sortu, eta skate taula bat ere pertsonalizatu du ____ horrekin. Denbora gutxian ezohiko fruituak jaso ditu. Parisen klima aldaketaren goi bileraren ____ egindako Changer La Mode Pour le Climat (Moda eraldatu klimaren alde) desfilean parte hartu zuen.

“Moda eraldatu klimaren alde”, horixe zen desfilearen izena. Nola eralda daiteke moda?

Moda berriztagarriaren eta etikoaren ideia oso zabala da: langileak esplotatzen ez dituen moda, ____ kotoi landaketekin egindako arropa... Horrekin, ematen ez badu ere, klima zain daiteke. Petrolio industriaren atzetik, moda da gehien kutsatzen duen industria, Danimarkako Moda Institutuaren arabera.

Nondik heltzen diozu zuk gaiari?

Enpresa batzuek jantziak hartu, kotoia xehatu, haritu eta ehuntzen dituzte. Horren aurreko pausoan kokatzen dut nire proiektua: ____, eskura dudana baliatzen dut jantzi berriak egiteko. Gezurra ematen badu ere, egunero jantzi asko botatzen ditugu.

Zergatik uste duzu gertatzen dela hori?

Hiru euroko kamiseta bat erosten baduzu, argi izan langileren bat esplotatzen ari direla. Fashion Revolution mugimenduak horri buruz ____ . Libre gara nahi duguna erosteko, baina pentsatu nork egin duen, eta ze baldintzatan.

Garai batean, luzaroago erabiltzen ziren jantziak? Apurtutakoa josi, adabakiak jarri...

Hamabost euroko prakak erosiz gero, ez zait zaila egingo botatzea, berri batzuk erosteko. Egia da jantzi merke gehienek ez dutela garestiagoak direnek ____ irauten; horrenbestez, ez dira baloratzen, erraz botatzen dira. Horiek hondakinak sortzen dituzte, baita zaharkitutako ekonomia eredua sustatu ere.

Non eskuratzen dituzu prakak?

Saltzen, oparitzen edo trukutzen dituzten pertsonak bilatzen ditut. Trukea proposatzen dut, baina jendeak eman ohi ditu. Azkenaldian ez dut eskatzen, nahikoa lehengai dudalako. Kooperera Sarea ere jarri da nirekin harremanetan.

Aukerak

- (1) berrogei
ehun
egur
- (2) zuzendaritzarekin
ordez
harira
- (3) kontrolpean dauden
arbolapean dauden
susmopean dauden
- (4) bota beharrean
birziklatu
jasangarria izan beharrean
- (5) adierazten du
ohartarazten du
aritzen da
- (6) bezain
hainbeste
beste

(Berriatik, moldatua)

Ikusi bideoa

Ondoren, Skunk Funk moda-enpresako arduradunei egindako elkarrizketa bat ikusiko duzu. Ikusi bitartean, esan honako esaldi hauek egia ala gezurra diren.

Skunk Funkek hasieran dena ekoizten zuen Euskal Herrian, kooperatiba ttipi batzuetan.

☐ Egia

☐ Gezurra

Handitu zirenean ohartu ziren haien produzitzeko era aldatu behar zutela.

☐ Egia

☐ Gezurra

Mikel Feijook dio Skunk Funken helburua bigarren eskuko arropak salerostea dela.

☐ Egia

☐ Gezurra

Skun Funkek, enpresa pribatua izan arren, arropak birziklatzen ditu.

☐ Egia

☐ Gezurra

Diseinatzaileei eskatu diete linea guztietan oihalaren %100a erabiltzeko.

☐ Egia

☐ Gezurra

Euskalkiak

4. Iparraldeko eta Bizkaiko euskarak entzun dituzu bideoan. Identifikatu nongoak diren honako esapideak eta eman baliokide bana.

ESAPIDEA

gura dozun moduan

guk beti erraiten dugu

nik beti dinot

Kooperagaz gabitz kolaboretan

sobran deus ere ez ukaiteko galdegin diegu

ONGO EUSKARA

BALIOKIDEA

Zuzenketa-orria

Girotzeko

soberakin	hondakin
zarrasta	urradura
oihal	ehun
transformatu	eraldatu
produzitu	ekoitzi
baso	oihan
arropa	jantzi

Irakurri testua eta bete hutsuneak

- (1) ehun
- (2) harira
- (3) kontrolpean dauden
- (4) bota beharrean
- (5) ohartarazten du
- (6) beste

Ikusi bideoa

Skunk Funkek hasieran dena ekoizten zuen Euskal Herrian, kooperatiba ttipi batzuetan.

☐ Egia

Handitu zirenean ohartu ziren haien produzitzeko era aldatu behar zutela.

☐ Egia

Mikel Feijook dio Skunk Funken helburua bigarren eskuko arropak salerostea dela.

☐ Gezurra

Skun Funkek, enpresa pribatua izan arren, arropak birziklatzen ditu.

☐ Egia

Diseinatzaileei eskatu diete linea guztietan oihalaren %100a erabiltzeko.

☐ Gezurra

Euskalkiak

gura dozun moduan (Bizkaia) (nahi duzun moduan)
guk beti erraiten dugu (Iparraldea) (guk beti esaten dugu)
nik beti dinot (Bizkaia) (nik beti diot)
Kooperagaz gabitz kolaboretan (Bizkaia) (Kooperarekin gabiltza kolaboratzen, Kooperarekin ari gara kolaboratzen)
sobran deus ere ez ukaiteko galdegin diegu (Iparraldea) (sobran ezertxo ere ez edukitzeko eskatu diegu,
sobran ezer ere ez edukitzeko eskatu diegu)

Transkripzioa

Ikusi bideoa

Ilaski Serrano.- Eta hementxe ditugu guk Maia Curutchet. Maia, arratsaldeon.
Maia Curutchet.- Arratsalde on.

I.S.- Eta Mikel Feijoo. Skunk Funketik zatozte. Skunk Funk? Skank Fank? Nola esango dugu?
Mikel Feijoo.- Gura duzun moduan. Denetarik ondo dago.

I.S.- Zuek? Nola esaten duzue?

M.F.- Skank Fank.

M.C.- Gehiago ingelesez hitz egiten dugu egunero; orduan, Skank Fank.

I.S.- Jasangarritasunaren aldeko apustua, azken urteetan egiten zabilatzatena baina, ja, beste urrats bat egiteko...

M.C.- Bai, ba, hastapenetik, egia erran; ba, Skunk Funk azkenean da lan-prozesu bat eta guk beti erraiten dugu, ba, dela nola lan egiten duzun egunero; eta gu hasi gara produzitzen, adibidez, hemen, Euskal Herrian dena, kooperatiba ttipi batzuetan baina, bai, gero handitu gara eta noiz handitu gara [sic = handitu garenean] behartuta izan gara ikusteko beste leku batzuetan nola produzitzen da [sic = den], eta ohartu gara behar dugula ere [sic = ditugu] guk aldatu gure, ba, gure produzitzeko manerak, adibidez, edo gure diseinatzeko manerak, edo sortzeko gauzak. Eta horretan gabilta eta horregatik baditugu orain hainbeste proiektu berriak [sic = proiektu berri] arlo ezberdinetan [sic = hainbat arlotan?].

Ruben Abal.- Azkenean “sortu eta bota” horrekin amaitu nahi duzue nolabait, jasangarritasunaren alde, erabilgarritasunaren alde. Hori da apurtxo bat zuek duzuen helburua.

M.F.- Jasangarritasuna moda munduan, nik beti dinot (diot), ze askok esaten deuskue (digute) esate baterako... Bada mugimendu bat gaur egun, eta denda pilo batek, batez ere Ipar Europan, bila dabilta, ezta?, beste era bateko markak, baina, klaro, azken batean moda denok daukagu behar baino askoz ere arropa gehiago. Osea, industria kontsumista bat da, alde batetik; orduan jasangarritasuna, ba, puntu batera arte [sic = bateraino]; ze jasangarriena izango litzateke bigarren eskuko arropak saldu-erostea; hori izango litzateke. Baina, bueno, guk maite dugu egitea egiten duguna, eta guk maite dugu, ba bueno, onura sortzea, guretzako [sic = guretzat] gehi inguruentzako [sic = ingurukoentzat] eta, bai, ulertzen dugu... beharrezkoa da, gu lehenik eta behin hobeto sentitzeko geure buruagaz (buruarekin), hori beste era batera egitea; garbiago egitea, eta, ba bueno, berrikuntza horretan ere badagoz (badaude) hainbeste gauza egiteko. Esate baterako, orain Kooperagaz (Kooperarekin) gabilta kolaboretan (kolaboratzen) oihanak sortzeko asmoz, jaso egiten dabezan (dituzten) —eta saldu ezin dabezenak (dituztenak) egin— arropak, ba, birziklatzeko, esate baterako.

I.S.- Zergatik aukeratu zaituzte zuek, esate baterako, Innobasque eta honelako jardunaldietan hitzaldiak emateko eta zuen erakusketak egiteko. Maia, bertan izan zinen; aurkezpenean egin zenuen; zergatik zarete, besteak beste, eredu zuek?

M.C.- Ba, adibide batzuk ahal nuke [sic = nituzke] eman: ba, joan den urtean hasi gara diseinatzen, benetan, diseinatzaile-ekipoekin, ba, modu ezberdinak [sic = hainbat modu]. Sortu dugu, adibidez, linea bat deitzen duguna Zero Waste. Da...

I.S.- Hondakinik gabe; edo zaborrik gabe.

M.C.- Ba, sobran deus ere (ez) ukaiteko, prozesuan; eta orduan, nonbait, galdegin dugu [sic = diegu] diseinatzaileei oihalaren ehuneko ehuna erabiltzeko; eta orduan, nonbait, hasi dira matematika gehiago egiten; zeren eta ideia batetik ordeztu abiatzen [sic = abiatu ordeztu], ba hasten dira, ba, kalkulatzeko oihalaren zabalera, eta hor sartzen ditugu pieza guztiak, eta, adibidez, kapaz gara gaur egun egiteko soineko bat gastatzen... erabiltzen duena, ba, ehuneko ehuna, ba, oihala. Eta azkenean, industrian hau da aldaketa handi bat, zeren eta, ba, normalean ehuneko hogeita bosta soberan da, eta botatzen da.